

Riječki znanstveni mostovi na temu »Mjera za mjeru: izazovi mjerenja i umjerenosti u ljudskom

Umjetna inteligencija postala je dio naše svakodnevice

Znanost je plod ljudske težnje za spoznajom ljudske esencije i svega što nas okružuje. Kako težnje u sebi nemaju svoju mjeru, znanosti valja svoju mjeru i granice zadobiti izvan same sebe. No, to ne znači kraj, nego prepoznavanje dostojanstva i vrijednosti onoga što se proučava. Tek onda se rađa mjera, kao i znanost na dobrobit čitavog čovječanstva

SAŠA HORVAT
o odnosu ljudske i umjetne inteligencije u medicini

S filozofom dr. Sašom Horvatom, jednim od pokretača Riječkih znanstvenih mostova razgovarali smo općenito o tome simpoziju, odavno prepoznatom u znanstvenoj, ali i široj javnosti. Razgovarali smo i o temi kojom je ovogodišnjem simpoziju dao svoj prilog: »U potrazi za pravom mjerom odnosa ljudske i umjetne inteligencije u medicini.«

Riječki znanstveni mostovi su ideja koju smo prof. dr. sc. Amir Muzur (Medicinski fakultet/Fakultet zdravstvenih studija Sveučilišta u Rijeci) i ja pokrenuli uočavajući potrebu snažnije interdisciplinarnosti suradnje među znanostima i disciplinama na našem području. Svestrano Sveučilište u Rijeci nudilo je plodno tlo za rast te ideje. Mostovi koji obilježavaju i ujedinjuju naš grad, jasna su poruka i u naslovu ove manifestacije. Ujediniti i povezati stručnjake na jednu temu, ukazujući kako stvarnost koju živimo i dišemo nije crno-bijela, nego nam je darovana s izazovnom kompleksnošću vrijednom divljenja.

Mostovi nastoje iz godine u godinu njegovati i razvijati tu početnu ideju, te svoju publiku, pretežno studente, učiti uočavati nianse složenosti pojedinih fenomena. Iznimno nam je drago da su se svremenom Mostovi razvili i stasali u prepoznatljiv događaj našeg podneblja i šire. To je očito u činjenici redovitog dolaska međunarodnih gostiju, povećanju broja suorganizatora ove manifestacije, kao i redovitoj, neophodnoj financijskoj podršci raznih institucija, prije svega Primorsko-goranske županije i Riječke nadbiskupije. Treba istaknuti kako smo uvijek otvoreni za nove momente Mostova i suradnje, tako da su svi zainteresirani uvijek dobrodošli.

Nužna interdisciplinarnost

Od početka su Riječki znanstveni mostovi interdisciplinarni i zapaženi u

znanstvenoj i široj javnosti. **Recite nam o specifičnosti interdisciplinarnosti simpozija, primjerice na ovogodišnjoj temi.**

Teme koje odabiremo za Mostove uvijek nastojimo definirati tako da budu otvorena luka brojnim disciplinama i stručnjacima. Dosad smo obrađivali teme svijesti, evolucije, vremena, gradova budućnosti, kreativnosti, umjetne inteligencije, a ovogodišnja tema bavila se mjerom i mjerenjem. Na Mostovima je održano više od 80 predavanja domaćih i međunarodnih stručnjaka, omogućujući publici uvid u suvremene, znanstvene spoznaje. Inače, dosadašnja ostvarenja Mostova možete pogledati na novo-uspostavljenoj web stranici konferencije: <https://rijecki-znanstveni-mostovi.com/>.

Promatrajući teme dosadašnjih Mostova uočavamo kako je interdisciplinarnost nužna ako želimo dublje razumjeti sve razine određenog fenomena. Svaka znanost i disciplina gradi znanje iz svoje pozicije i to je njoj jedinstveno i neotuđivo. No, ukoliko ostajemo zatvoreni u »znanstveni geto« vlastite discipline, pogled će nam biti ograničen. Poznata je metafora kada nekoliko slijepaca susreće slona, pri čemu jedan dodiruje surlu, drugi kožu, treći uho, i tako dalje. Svaki od njih ima svoju ideju što je pred njima. No, ukoliko dođe do dijaloga među njima, onda bi zajedničkim snagama mogli doći do boljeg zaključka. Mostovi su upravo mjesto susreta i dijaloga. Nasreću, dosadašnji predavači su to prepoznali i njegovali su naša nastojanja vlastitom otvorenosti i spremnošću za dijalog i kritičko mišljenje.

»Mjera za mjeru: izazovi mjerenja i umjerenosti u ljudskom zdravlju, ponašanju i stvaranju« – naslov je ovogodišnjeg simpozija. Koji su njegovi ciljevi? S kojih znanstvenih gledišta, i s kojim temama su se predavači bavili?

Cilj simpozija nam je bio osvijetliti često zaboravljenu činjenicu koliko je čovjek određen mjerom, ali i kako uz pomoć mjere mjeri sve ono što mu dolazi u susret.

Stoga su nam predavači približili pojmove mjere i mjerenja iz svoje perspektive. U prvom bloku predavanja, nedavno izabrana za dekanicu Fakulteta za fiziku Sveučilišta u Rijeci prof. dr. sc. Rajka Jurdana-Šepić približila nam je problematiku mjerenja u relativističkom kvantnom svemiru. Potom je riječki povjesničar izv. prof. dr. sc. Marko Medved (Medicinski fakultet) održao zanimljivo predavanje na temu mjernih jedinica kao susretna kultura. U konačnici bloka izv. prof. dr. sc. Anto Barišić (Sveučilište u Zagrebu, Katolički bogoslovni fakultet) predstavio je teološku perspektivu mjere kojom mjerimo ljudska djela. Međunarodni gost filozof izr. prof. dr. Vojko Strahovnik (Univerza u Ljubljani, Teološka fakulteta), govorio je o mjerama opravdanosti držanja određenih vjerovanja istinitima, teolog doc. dr. sc. Branko Murić (Katolički bogoslovni fakultet) usporedio je znanstveno i društveno-humanističko razumijevanje pojmova paradigme i modela, dok je doc. dr. sc. Franjo Mijatović (Medicinski fakultet) izložio filozofska načela umjerenosti u životu. U trećem bloku, fr. dr. Adam Jeszka (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu) govorio je o ljudskim odnosima kao načinu mjerenja božanske prisutnosti. Izv. prof. dr. mult. Aleksandar Racz (Zdravstveno veleučilište Zagreb/Sveučilište u Rijeci, Fakultet zdravstvenih studija) održao je predavanje o Shinrin Yoku i problematici korištenja i mjerenja znanstvenih spoznaja. Potom je izv. prof. dr. sc. Felix M. Wensveen (Medicinski fakultet) govorio o narušavanju ravnoteže u tijelu tijekom bolesti, dok je Meghan D. Page, PhD (University of Pittsburgh/Loyola University Maryland) izložila zanimljivu temu o problemima točnog mjerenja na primjeru klimatologije.

Na dobrobit čovječanstva

Vi ste se na skupu bavili odnosom ljudske i umjetne inteligencije u medicini. Približite nam tu sve aktualniju temu.

Umjetna inteligencija

Mirjana GRCE
Snimio Marko GRACIN

Nedavno održano sedmo izdanje međunarodnog znanstvenog simpozija Riječki znanstveni mostovi ponovo je pokazalo kako je u znanosti potrebna, važna i vrijedna interdisciplinarnost. Ovogodišnji Riječki znanstveni mostovi bili su posvećeni temi »Mjera za mjeru: izazovi mjerenja i umjerenosti u ljudskom zdravlju, ponašanju i stvaranju«, dakle aktualnoj i općeljudskoj temi, a organizatori su kao

postala je dio naše svakodnevice. Kako mi nju oblikujemo, tako ona nas i odnos sa svijetom. Jedno od polja ljudske djelatnosti na kojima primjena umjetne inteligencije ponajviše obećava upravo je medicina. Nužno je stoga promišljati kakav odnos liječnik - umjetna inteligencija želimo razviti. Ono što mene zanima po tom pitanju je proces donošenja odluke. Postavlja se pitanje hoće li umjetna inteligencija ovladati procesom donošenja odluka ili ipak treba stremiti odnosu u kojem će algoritmi biti od pomoći liječnicima? U predavanju sam predstavio određene prognoze razvoja, kao i moguće etičke probleme koji se javljaju na obzoru s obzirom na složenost problematike integracije ljudske i umjetne inteligencije na polju medicine.

Dekani i prodekani koji su sudjelovali na ovogodišnjem simpoziju istaknuli su nužnost interdisciplinarnog dijaloga i pristupa u znanosti kako bi se obuhvatila cjelovita slika svijeta i čovjeka. A prodekan za znanost zagrebačkog Katoličkog bogoslovnog fakulteta dr. Branko Murić, vezano uz temu simpozija, poručio je: »Teologija i humanističke znanosti od prirodnih znanosti posuđuju pojam mjerenja kako bi mogle vrednovati svoje rezultate. Prirodne znanosti s druge strane mogu posuđiti svijest za mjeru, posebno kad se pitaju dokle mogu ići.«

To ste izvrsno izdvojili. Nedavno me i moj desetogodišnji sin pitao: »Dobro tata, postoji li mjera u znanosti – gdje je kraj znanosti, hoće li ona ikad reći dosta i stati?« Mislim da nema kraja i da nikad neće stati. Dok ima ljudi, bit će i znanosti. Znanost je plod ljudske težnje za spoznajom ljudske esencije i svega što nas okružuje. Kako težnje u sebi nemaju svoju mjeru, znanosti valja svoju mjeru i granice zadobiti izvan same sebe. No, to ne znači kraj, nego prepoznavanje dostojanstva i vrijednosti onoga što se proučava. Tek onda se rađa mjera, kao i znanost na dobrobit čitavog čovječanstva.